

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 7.3.2016 г.
COM(2016) 114 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Кодекса на европейската статистическа практика и
координацията в рамките на Европейската статистическа система**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Кодексът на европейската статистическа практика („Кодекса на практиката — КП)¹ бе утвърден от Статистическия програмен комитет през 2005 г. и изменен през 2011 г. от Комитета на Европейската статистическа система („Комитет на ЕСС“) след приемането на Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика².

През 2005 г. бе предприето извършването на самооценка въз основа на принципите на кодекса. През периода 2006—2008 г. тя бе последвана от партньорски проверки в различните държави членки, държавите от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) и Евростат. При тези проверки бяха оценени институционалната среда и практиките за разпространение в рамките на статистическите институти (принципи 1 — 6 и 15)³. В доклада на Комисията от 2008 г. до Европейския Парламент и до Съвета относно прилагането на кодекса за дейността⁴ се заключава, че „пълното спазване на кодекса остава предизвикателство за почти всички статистически институти и Евростат“, въпреки че има „цялостни нива на висока степен на спазване“, които „се допълват от динамичния напредък по отношение на подобренията“. В доклада се предвижда още една серия от партньорски проверки „през следващите пет години“ „в зависимост от становището на Европейския консултативен съвет за статистическо управление, в частност по въпросите на обхвата и разглеждането на разходите и ползите“. В Специален доклад № 12 // 2012⁵ на Европейската сметна палата относно подобренията в процеса на изготвяне на надеждна и достоверна европейска статистика също се препоръчва нова серия от партньорски проверки.

Вследствие на това в края на 2013 г. бе предприета нова серия партньорски проверки в 28-те държави членки, четирите държави от ЕАСТ и Евростат, в рамките на следващите пет години, както е предвидено в горепосочения доклад на Комисията до Европейския Парламент и до Съвета. Тяхната цел бе преди всичко да се подобри ефективността и надеждността на Европейската статистическа система („ЕСС“), да се увеличи нейният капацитет за производство на европейска статистика, да се вдъхне увереност на заинтересованите страни по отношение както на качеството на европейската статистика, така и на надеждността на ЕСС, както и да се предостави на производителите на статистически данни поглед отвътре върху напредъка, постигнат до момента.

Тази серия от партньорски проверки се различаваше в много отношения от предходната. На първо място, всички 15 принципа на кодекса и координиращата роля на националните статистически институти („НСИ“) в рамките на техните статистически системи бяха подложени на проверка с

¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5921861/KS-32-11-955-EN.PDF/5fa1ebc6-90bb-43fa-888f-dde032471e15>.

² ОВ L 87, 31.3.2009 г., стр. 164.

³ Всички позовавания на принципи и показатели се отнасят до Кодекса на европейската статистическа практика.

⁴ COM(2008) 621 final, Доклад на Комисията от 2008 г. до Европейския Парламент и до Съвета относно прилагането на кодекса за дейността (7.10.2008 г.).

⁵ http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR12_12/SR12_12_BG.PDF.

характер на одит. На второ място, проверките бяха съсредоточени върху въпроси, при които беше необходим допълнителен напредък. На трето място, в допълнение към НСИ бяха оценени редица други национални органи („ДНО“), отговарящи за изготвяне на европейска статистика, макар и не в същата степен, както самите НСИ. На четвърто място, бяха извършени оценки от независими проверяващи, като Евростат беше проверен от Европейския консултативен съвет за статистическо управление. В докладите⁶ са представени становищата и констатациите на проверяващите и са отправени препоръки за действия. Съответните държави и Евростат отговориха на тези препоръки, като разработиха действия за подобряване на работата, които да бъдат съответно приложени.

2. Основни констатации и препоръки по области

Обобщение на силните страни и препоръки

В докладите от партньорските проверки са очертани редица **силни страни**. По-конкретно, следните аспекти бяха открити като силни страни:

В докладите се подчертават **ясните правни основания** в подкрепа на широко признатата и безспорна професионална независимост, безпристрастност и обективност на статистическите органи. **Координацията с ДНО** също се оценява като силна страна за редица НСИ, както и техният ясен мандат за събиране на данни.

Високо **квалифицираният, мотивиран и всеотдаен персонал** допринася за високото ниво на надеждност и доверие в НСИ. Независимо от това допълнителните ограничения на човешките и финансовите ресурси, съчетани с допълнителните мерки за разходна ефективност, могат да изложат на риск способността им да посрещат бъдещите предизвикателства.

Силни страни са наблюдавани при **системите, инструментите, методите и взаимодействието с ползвателите**. Независимо от това в докладите се посочва необходимост от подобряване на административните и оперативните структури, например чрез въвеждане на одити на качеството и специални екипи или ръководители по качеството.

Силните страни на НСИ се дължат и на ясните правни основания за получаване на **достъп до административни данни** и за засилване на сътрудничеството с притежателите на административни данни. В докладите обаче все още се препоръчва да се засили участието на НСИ в проектирането и разработването на методи и инструменти за административни бази данни.

Значителен напредък е бил постигнат при ограничаването на броя и регулирането на случаите на привилегирован достъп (предмет на забрана) до **статистически съобщения преди тяхното оповестяване**. Наличието на модерни инструменти, техники за визуализация и уеб-базирани данни и данни в социални медии са допълнителни силни страни в областта на разпространението.

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>.

Освен това в докладите се посочват инициативи като вътрешни проверки на качеството, задължителни технически спецификации за въвежданите данни, интегрирани системи за управление на връзките с клиенти, барометри за тежестта върху респондентите и мрежи за обмяна на опит. Активното участие на членовете на ЕСС в процесите, свързани с развитието на статистиката в международен мащаб, се счита за актив за цялата система.

В резултат на партньорските проверки бяха изготвени **707 препоръки**, средно по 21 на държава/Евростат. В таблица 1 по-долу е представен преглед на препоръките, които изискват действия за постигане на спазването или, когато спазването вече е постигнато, за подобряване на прилагането.

Въпреки че поради различията в нейния обхват и в използваната методология не е уместно да се прави сравнение с предходната серия партньорски проверки, следва да се подчертае, че само 9 % (65) от препоръките се отнасят до неспазване на кодекса. Повечето са свързани с безпристрастност и разпространение (22) и с професионална независимост (20). Тези данни обаче следва да се тълкуват с повишено внимание, тъй като препоръките обхващат широк спектър от въпроси с различна степен на важност, като се започне от изменения на законодателството в областта на статистиката и се стигне до поставянето на лого на уебсайт или в публикации.

Таблица 1: Препоръки от партньорските проверки по области

Въпрос	Общо препоръки	Да се подобри прилагането на КП	Да се постигне спазване на КП
Общо	707	642	65
1 Управление и правни аспекти; координация	216	194	22
1.1 Управление и правни аспекти	95	73	22
1.1.1 Професионална независимост	88	68	20
1.1.2 Мандат за събиране на данни	4	3	1
1.1.3 Правни аспекти на поверителността	3	2	1
1.2 Координация	121	121	0
2 Адекватност на ресурсите и разходна ефективност	103	99	4
2.1 Ресурси	42	38	4
2.2 Обучение	14	14	0
2.3 Разходна ефективност	47	47	0
3 Качество и методология	168	158	10
3.1 Оценка на качеството	64	59	5
3.2 Методология и защита на поверителността	46	43	3
3.3 Качество на изходящата информация и взаимодействие с ползвателите	58	56	2
4 Намаляване на тежестта и административни данни	68	61	7
4.1 Намаляване на тежестта	22	22	0
4.2 Административни данни	46	39	7
5 Безпристрастност и разпространение	152	130	22
5.1 Безпристрастност	36	22	14
5.2 Разпространение: достъпност и яснота	85	78	7
5.3 Разпространение на микроданни	31	30	1

Представянето на констатациите по-долу е структурирано по групи от области. Те бяха определени от проверяващите въз основа на структурата на кодекса, макар че групите не са идентични с използваните в кодекса.

Докладите включват също становищата на НСИ и Евростат в случаите, когато те се различават от онези на проверяващите партньори. НСИ и Евростат разработиха действия за подобряване на работата в отговор на препоръките⁷, които са публикувани отделно.

2.1 Управление и правни аспекти; координация

В този раздел се обсъжда независимостта на статистическите органи и са обхванати следните конкретни въпроси: назначаването и освобождаването от длъжност на ръководителите на статистическите органи; въпроси, свързани с работните програми; мандата за събиране на данни; правните аспекти на поверителността; и координиращата роля на НСИ.

2.1.1 Управление и правни аспекти, включително правни и процедурни аспекти на поверителността

В докладите от партньорските проверки се откриха два основни въпроса, свързани с управлението, а именно необходимостта от преразглеждане на законите в областта на статистиката, за да се създаде по-голяма професионална независимост във връзка с назначаването и освобождаването от длъжност на ръководителите на статистическите органи, и необходимостта от засилване на консултациите със заинтересованите страни. Може да са необходими законодателни и институционални промени, за да се даде възможност за изпълнение на много от препоръките в тази област. Следователно изпълнението на тези препоръки попада в сферата на компетентност на съответните национални органи, а не в тази на НСИ.

В своите доклади проверяващите партньори се съсредоточиха по-специално върху независимостта на ръководителите на статистическите органи. В неотдавнашното изменение на Регламент (ЕО) № 223/2009⁸ допълнително се подчертава необходимостта от независимост. В него се изисква държавите членки да предприемат мерки за привеждане на техните национални практики и процедури в съответствие с новата европейска нормативна уредба. Следователно, за да може ЕСС да спазва напълно принцип 1, има нужда да се предприемат по-нататъшни действия. По-конкретно процедурите трябва да бъдат изменени така, че: i) назначаването на ръководители на статистическите органи да се основава на професионална компетентност и на открити процедури за подбор; ii) да има определени ясни критерии за тяхното освобождаване от длъжност и тези критерии да се прилагат; iii) ръководителите на статистическите органи да носят цялата отговорност за вземането на решения за статистическите методи и процедури, както и за съдържанието и датите на оповестяване на статистическите съобщения. Резултатите от последната серия партньорски проверки се различават от резултатите от периода 2006—2008 г., когато е било счтено, че критериите за професионална независимост са изпълнени изцяло. Това се дължи на: i) различия в използваната методология за провеждане на партньорските проверки; ii) включването на ДНО в органите,

⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>.

⁸ [ОВ L 123, 19.5.2015 г., стр. 90.](#)

подложени на проверка; и iii) промени, поради които изискванията, свързани с независимостта на ръководителите на статистическите органи, са станали по-строги.

Статистическите органи по правило са част от националната администрация. Следователно, за да се постигне пълна независимост, както е определено в кодекса, е от съществено значение да се гарантира, че всички мерки за министерски или друг надзор са с чисто административен характер и нямат никакви последици за политиката. Алтернативата е статистическите институти да станат напълно независими.

Беше установено, че като цяло членовете на ЕСС спазват кодекса, що се отнася до изискванията за създаване и следване на многогодишни и годишни работни програми, като беше констатиран само един случай на неспазване.

Становищата от ползвателите на статистическа информация са важни, за да се гарантира, че статистиката се изготвя ефективно и отговаря на нуждите на ползвателите. Следва да бъдат създадени консултативни комитети или, ако те вече съществуват, тяхната роля да бъде изяснена и да им бъдат предоставени адекватни ресурси. Това ще помогне на НСИ да вземат информирани решения относно текущата и бъдещата работа.

Принципи 2 и 5, които се отнасят съответно до събирането на данни и правните аспекти на поверителността, са спазени. Въпреки това има възможност за напредък по отношение на осигуряването на допълнителни предпазни мерки, чрез които да се гарантира, че за административни цели не се използват поверителни статистически данни.

2.1.2 Координация в рамките на статистическата система

Координацията в рамките на статистическата система не попада в обхвата на кодекса. Въпреки това тя бе включена в проверките, за да се измери степента на координация, която НСИ осигуряват в рамките на националните си статистически системи, и по този начин да може допълнително да се подсили ЕСС.

Повечето от препоръките в тази област се отнасят до мерки, които могат да бъдат взети, за да се засили координиращата роля на НСИ като цяло. За да бъде възможна една ефективна координация, концепцията за официалната статистика трябва да бъде изяснена и производителите на официална статистическа информация трябва да бъдат определени в случаите, в които това все още не е направено. Трябва да има ясно правно основание за координацията, включително и за свързаната с нея институционална уредба. Трябва също така да се предоставят необходимите човешки и финансови ресурси и да бъдат сключени писмени споразумения с ДНО, с цел да се подпомогне изпълнението на това законодателство на практика. Координацията трябва да се организира въз основа на общите цели и годишните статистически програми, които се отнасят до всички органи в рамките на националната статистическа система (по-нататък наричана „НСС“). Трябва да се публикуват доклади за изпълнението на тези национални статистически програми.

Освен това е необходима по-нататъшна работа, за да се гарантира качеството на европейската статистическа информация, изготвяна от ДНО. В съответствие с изменения Регламент (ЕО) № 223/2009 НСИ отговарят за

координацията на наблюдението на качеството на национално равнище. Освен това те трябва да осигурят насоки, стандарти и модели за бизнес процесите за цялата национална статистическа система и да бъдат единственото звено за контакт на Комисията по въпросите на европейската статистика.

2.2 Адекватност на ресурсите и разходна ефективност

Адекватността на човешките и финансовите ресурси е основен въпрос в рамките на ЕСС, който вече бе подчертан в доклада на Комисията от 2008 г. Този въпрос поражда сериозен риск за бъдещето на ЕСС. Въпреки постоянния недостиг на ресурси ЕСС е успявала, чрез реформи и мерки за ефективност, да се справя с нарастващите потребности от повече статистически данни. Проверяващите изтъкват обаче, че много НСИ работят в условия на натиск, често в ущърб на методическите подобрения и националните потребности от статистическа информация (вж. също точка 2.3.1 по-долу). С цел да се гарантира възможността да продължат да се изготвят надеждни европейски статистически данни, проверяващите като цяло настояват да бъдат осигурени адекватни човешки и финансови ресурси за НСИ, тъй като за НСИ би било трудно да посрещат по-нататъшните изисквания за европейска статистическа информация, без да правят компромис с качеството.

Изправени пред тези трудности, много НСИ се борят да привлекат и задържат висококвалифицирани служители. Макар че ситуацията може да се различава в различните държави, по принцип се препоръчва използването на човешките ресурси да бъде допълнително подобро с помощта на подходящи планове за обучение, трансфер на умения, вътрешна мобилност, обмен на знания, засилване на обучението в ДНО и обмен на персонал в рамките на НСС.

Разходната ефективност е тясно свързана с ефективното използване на ресурсите (принцип 10). Въпреки че не са съобщени случаи на неспазване, общата разходна ефективност може да се подобри по редица начини, включително чрез: i) приемане на статистически модел на бизнес процесите като Общия статистически модел на бизнес процесите; ii) използване на стандартни инструменти за обработка на данни; iii) по-широко използване на административни данни; и iv) потенциално прехвърляне на отговорностите от ДНО, особено малките ДНО, към НСИ.

Има няколко инициативи на ЕСС, осъществявани в момента, които имат за цел да се намери по-добро равновесие между нарастващите изисквания за европейска статистика и наличните ресурси. Следователно тези инициативи трябва да помогнат да се подобри спазването на принципи 3 и 10. Техните специфични цели включват: опростяване на европейското законодателство, определяне на приоритети за нуждите от статистическа информация в рамките на Европейската статистическа програма, разработване на методики, така че да се осигурят единни инструменти и средства, както и гарантиране на периодичен преглед на европейските статистически изисквания чрез засилена координираща роля на Евростат.

2.3 Качество и методология

Европейската статистика трябва да бъде основана на високо качество, стабилна методология и подходящи статистически процедури (принципи 4, 7 и 8).

2.3.1 Оценка на качеството

Като цяло ЕСС трябва да инвестира повече в цялостни системи за управление на качеството, започвайки от насоки и инструменти за осигуряване на качеството и систематично документиране на статистическите процеси и стигайки до стандартни процедури за осигуряване на качеството и редовни одити на качеството. В докладите от партньорските проверки също така се разглежда необходимостта от създаване на специализирани звена за качество и методология с достатъчен брой персонал с подходяща квалификация. В докладите се подчертава рискът, който представлява затрудненото положение с човешките ресурси за бъдещото качество и надеждността на европейската статистика, по-специално с оглед на потенциалните последици за системната работа по качеството. Затова в рамките на общото разпределение на средства следва да се заделят адекватни ресурси за работа по качеството (вж. също точка 2.2).

2.3.2 Методология и защита на поверителността

ЕСС до голяма степен спазва принципите на кодекса, свързани с методологията, като по отношение на спазването е отправена само една препоръка (от общо 32). Същевременно в докладите се препоръчва подобряване на методологията за разработването, актуализирането и прилагането на стандартни насоки по въпроси като тестване на въпросниците, справяне с грешки, свързани или не с извадките, редактиране, правила за импутиране и валидиране, сезонни корекции и политика на оценяване и ревизиране. Трябва да е налице и по-тясно сътрудничество с научната общност в областта на методическата работа.

В докладите от партньорските проверки се подчертават редица въпроси, отнасящи се до защитата на поверителността, главно относно случаите, в които могат да бъдат внесени подобрения в техниките за защита, но като цяло в тази област спазването е на добро ниво. Основните въпроси, които следва да бъдат разрешени, са създаването на необходимите процедури за наблюдение на използването на микроданни и добавянето на допълнителни предпазни мерки, за да се гарантира, че поверителните статистически данни не се използват за административни цели.

2.3.3 Качество на изходящата информация и взаимодействие с ползвателите

ЕСС спазва кодекса в областите, свързани с качеството на изходящата информация и взаимодействието с ползвателите. Единствените две препоръки (от общо 58), в които се счита, че все още не е постигнато спазване, са свързани с политиката относно ревизирането и календарите за публикуване на статистически съобщения.

Проверяващите призовават по-специално за следене и подобряване на своевременността и точността при публикуването на статистически съобщения, както и за удобни за ползвателите календари за публикуване, които трябва да се актуализират редовно.

В препоръките се призовава също за по-силна ангажираност за посрещане на нуждите на ползвателите. Трябва да се вземат мерки, за да се повиши

осведомеността на ползвателите и да се изградят по-отворени отношения с медиите.

2.4 Намаляване на тежестта и административни данни

Въпросите, установени от проверяващите, са свързани най-вече с постоянните пречки за достъпа до административни данни и за тяхното използване, както и с това да се гарантира информирането и включването на националните статистически институти на ранен етап, когато трябва да се създават, изменят или закриват източници на административни данни (показатели 2.2, 8.1, 8.7—8.9). Въпреки че повечето НСИ имат законово установен достъп до административни данни или други подходящи договорености, които им позволяват да получават достъп до административни данни, на практика такъв достъп им се предоставя неохотно.

Проблемите, свързани с достъпа до административни записи, имат значително отражение върху тежестта върху респондентите (принцип 9). Над 15 % от препоръките относно достъпа до административни записи са свързани със спазването на кодекса. Следователно стратегическите подходи към решаването на този въпрос следва да обхващат правната или административната уредба, включително писмените споразумения, които са сключени с притежателите на административни данни, за да се позволи на националните статистически институти да имат пълен достъп до всички административни данни, които са им необходими за изготвянето на европейска статистика, включително записите на данъчните служби. Принципно трябва да се защитава една цялостна промяна на нагласите, така че събирането на официална статистическа информация да започне да се възприема като една от целите на административните регистри. Статистическите органи трябва да имат възможност да влияят на решенията, свързани с различни аспекти на административните данни, и по-специално: използваните понятия, техният обхват, процедурите за събирането им, критериите, използвани за определяне на годността им за статистически цели, и тяхното проектиране.

Проверяващите партньори препоръчват също така редица други мерки, насочени към облекчаване на тежестта върху респондентите, без да се застрашават нуждите на ползвателите. Тези мерки включват обмен на данни, определяне на статистическия потенциал на нови източници на данни, по-специално на големи обеми данни, както и редовно измерване, контрол и отчитане на тежестта върху респондентите.

2.5 Безпристрастност и разпространение

Въпреки предоставянето на данни в интернет и осигуряването на изследователската общност на достъп до микроданни в съответствие с кодекса (принцип 15 и показател 5.6), фактът, че се предоставя достъп до статистически съобщения преди тяхното оповестяване на привилегировани ползватели, например на съответните правителствени министри (показател 6.7), продължава да бъде проблем в някои държави. В докладите се препоръчва правата на достъп преди оповестяването на статистическите данни да бъдат строго регулирани и да се предоставят само като изключение. В такива случаи ситуацията трябва да се следи внимателно и информацията за предоставените права да се направи публично достояние. За тази цел годишните календари за публикуване на статистически съобщения,

включващи всички оповестявания на статистически данни и основните ревизии с определени дати, следва да бъдат публикувани значително по-рано. За промени и закъснения следва да се дават обяснения.

Проверяващите препоръчват да бъдат подобрени каналите и в частност техниките за разпространение. Те препоръчват да се публикуват по-задълбочени и съобразени с нуждите на ползвателите анализи, да се осигурят съвременни инструменти за визуализация и разпространение, да се модернизират или преработят уеб страниците, както и да се подобрят обхватът и навременността на данните. Националните уебсайтове трябва да имат повече съдържание на английски език, за да станат по-достъпни за други потребители на ЕСС.

Националните статистически системи трябва да положат повече усилия, за да се гарантира, че разпространението на статистически данни е безпристрастно. Най-належащият въпрос е да се направи необходимото всички официални и европейски статистически данни да се разпространяват чрез единен интернет портал или чрез създаване на връзки на уебсайта на НСИ, за да се позволи на ползвателите да получат по-пълна картина на официалната статистика.

На последно място, мрежата от центрове SAFE и съоръжения за отдалечен достъп следва да бъде допълнително разширена и съоръженията подобрени, за да се предостави по-добър достъп до микроданни за изследователски цели.

2.6 Различаващи се становища

При проверките бе следвана методология, близка до тази на одит, и затова докладите включват и становищата на статистическите органи, когато те се различават от констатациите и препоръките на проверяващите. Както е показано в таблица 2 по-долу, има 39 примера, при които становищата на статистическите органи се различават от тези на проверяващите. Като правило в случаите, в които е имало разлика в мненията, не са били разработени действия за подобряване на работата. В сравнение с общия брой на препоръките (707) броят на въпросите, по които има разногласие, остава ограничен. Това означава, че партньорските проверки са били успешни при установяването на въпросите, нуждаещи се от подобрение.

Най-големият брой различаващи се становища (18 от общо 39-те различаващи се становища) е установен в областта „Управление и правни аспекти“, в частност „Професионална независимост“. За разлика от проверяващите, статистическите органи в тези случаи са на мнение, че съществуващото законодателство или други мерки са достатъчни, за да се гарантира професионална независимост. Това е валидно особено по отношение на наемането и освобождаването от длъжност на ръководителите на статистическите органи, като се твърди, че процедурите са в съответствие с общата политика на националните органи, към които принадлежат статистическите органи.

Останалите различаващи се становища са сравнително равномерно разпределени в другите категории въпроси, като за всяка от тях са записани до четири различаващи се становища. Във всяка от трите области „Защита на поверителността“, „Разпространение на микроданни“ и „Координация“ становищата на органите се различават от онези на проверяващите в три случая. По отношение на недостатъчната защита на поверителността и разпространението на микроданни препоръките на проверяващите бяха

оспорени, като статистическите органи посочиха рисковете, които биха възникнали за намаляването на тежестта, разходната ефективност или методологията, ако бъдат приети препоръките. В областта на координацията различаващите се становища са специфични за всяка държава.

Таблица 2: Различаващи се становища относно препоръките на проверяващите партньори

Област	Препоръки	Различаващи се становища
Общо	707	39
1 Управление и правни аспекти; координация	216	21
1.1 Управление и правни аспекти	95	18
1.1.1 Професионална независимост	88	16
1.1.2 Мандат за събиране на данни	4	1
1.1.3 Правни аспекти на поверителността	3	1
1.2 Координация	121	3
2 Адекватност на ресурсите и разходна ефективност	103	3
2.1 Ресурси	42	1
2.2 Обучение	14	0
2.3 Разходна ефективност	47	2
3 Качество и методология	168	7
3.1 Оценка на качеството	64	2
3.2 Методология и защита на поверителността	46	4
3.3 Качество на изходящата информация и взаимодействие с ползвателите	58	1
4 Намаляване на тежестта и административни данни	68	3
4.1 Намаляване на тежестта	22	2
4.2 Административни данни	46	1
5 Безпристрастност и разпространение	152	5
5.1 Безпристрастност	36	1
5.2 Разпространение: достъпност и яснота	85	1
5.3 Разпространение на микроданни	31	3

3. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РАБОТАТА

НСИ и Евростат са разработили планове за действие за подобряване на работата в отговор на препоръките на проверяващите. Те следват подхода SMART⁹. В резултат на начинанието бяха определени общо 929 действия за подобряване на работата.

Прилагането на действията за подобряване на работата ще се наблюдава ежегодно. НСИ и Евростат докладват за своя напредък, а информацията, която те предоставят, след това се използва както в годишните доклади на Евростат за напредъка до Комитета на ЕСС, така и в годишните доклади на Европейския консултативен съвет за статистическо управление до Европейския парламент и Съвета. За да се запази вече набраната скорост в тази област, всички действия за подобряване на работата следва да бъдат приложени до края на 2019 г., а след тази дата Евростат ще изготви окончателен доклад за Комитета на ЕСС.

⁹ Действията за подобряване на работата трябва да бъдат конкретни, измерими, осъществими, реалистични и да бъдат съпътствани от обвързващи крайни срокове.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

Крайната цел на извършените оценки при тази серия партньорски проверки е да бъдат подсилени статистическите системи на национално и европейско равнище, като по този начин бъдат увеличени надеждността и доверието в европейската статистика, а ЕСС бъде обезпечена с необходимото за посрещането на бъдещите предизвикателства. Приемането на решението на Комисията¹⁰ относно засилената роля на Евростат при координиране на изготвянето на европейската статистика, приемането през месец май 2015 г. на регламента за изменение на Регламент (ЕО) № 223/2009, с което значително бе укрепена независимостта на националните статистически институти и тяхната роля за координирането, както и развитието на събитията, свързани с Концепцията за ЕСС до 2020 г.¹¹, също подчертават значението на тази серия от партньорски проверки като ключов инструмент в модернизирането на ЕСС. Макар че това начинание има стойност само по себе си поради факта, че насочва членовете на ЕСС към упражняване на контрол върху своите политики, практики и процедури, неговото пълно въздействие ще бъде усетено едва когато прилагането на препоръките напредне в по-голяма степен.

Като цяло ЕСС показва високо ниво на спазване на кодекса. Статистическите органи извършват дейността си въз основа на надеждни правни основания, тяхната достоверност и независимост като цяло са широко признати и те се радват на висока степен на доверие. Макар че има сериозни опасения, свързани с ресурсите, високо квалифицираните, добре образовани и мотивирани служители са важна силна страна за ЕСС. Използваните методологии и качеството на статистическите данни са се подобрили благодарение на по-нататъшното стандартизиране и хармонизиране на процесите. Въпреки това остават редица предизвикателства, по-специално по отношение на подобряването и прецизирането на прилагането на кодекса в цялата ЕСС.

Мандатът на статистическите органи и тяхната дейност се определят от съответните правни основания, но въпреки това някои аспекти и практики следва да бъдат укрепени или ревизирани. Това се отнася по-специално за разработването на ясни, прозрачни и обективни процедури за набиране и освобождаване от длъжност на ръководителите на статистическите органи. Макар че няколко статистически органи изразиха несъгласие с проверяващите на основание, че те следват общите административни процедури, този въпрос заслужава допълнително обсъждане.

Достъпът до административни данни и ефективното им използване е решаващ въпрос за постигането на разходна ефективност и намаляването на тежестта върху респондентите. Въпреки че в тази област е постигнато спазване на нормативните актове, тъй като в правните основания за НСИ обикновено е разрешен достъп, все още остават някои практически пречки за действителното получаване на този достъп. Крачка напред, отбелязана от проверяващите в редица държави, е включването на статистическите органи при вземането на решения относно всички планирани промени в регистрите или заличаването им, както и относно изготвянето на нови регистри.

¹⁰ [Решение на Комисията 2012/504/ЕС от 17 септември 2012 г. относно Евростат \(ОВ L 251, 18.9.2012 г., стр. 49\)](#)

¹¹ [Концепция за ЕСС до 2020 г.](#)

Картината на координацията на официалната статистика е разнородна, отчасти поради това, че националните статистически системи са централизирани в различна степен, както и поради големината на съответните държави. Редица статистически органи имат стабилно правно основание и ефективен и признат мандат да координират работата на ДНО. В други случаи обаче координацията е неформална, основана на специални договорености и лични контакти. Това може да се разглежда като допустимо, особено в по-малките държави, но този вид уредба не позволява на НСИ да бъдат вменени правомощията, необходими за гарантиране на качеството на европейската статистика. За да могат НСИ да координират ефективно националните си системи, координиращата им роля следва да бъде подкрепена от необходимите правни разпоредби и институционална уредба.

Методологията и качеството се благоприятстват от засиленото сътрудничество на равнището на ЕСС, с въвеждането както на хармонизирани и стандартизирани инструменти и процедури, така и на по-широкото споделяне на знания и опит.

Ресурсите са област, бъдеща загриженост. Всички статистически органи са оптимизирали или оптимизират използването на ресурсите с помощта на набор от мерки, включително определяне на приоритети, използване на административни данни и въвеждане на автоматизирано събиране на данни. Независимо от това новите и по-строги изисквания на политиката означават, че изглежда ЕСС доближава критичен праг по отношение на балансирането между растящите потребности от статистическа информация и ресурсните ограничения. Проверяващите партньори почти единодушно подчертават, че осигуряването на адекватни ресурси, съчетано с поддържането на гъвкавост по отношение на това как членовете на ЕСС използват тези ресурси, е от изключително значение за запазване на качеството на европейската статистика.

В заключение тази серия партньорски проверки показва както динамичното развитие, което е протекло в ЕСС през последните години, така и значението на европейското сътрудничество за нейната работа. В отговор на препоръките НСИ и Евростат са подготвили планове за действие за подобряване на работата, определящи практически мерки за засилване на тяхната ефективност. Изпълнението ще бъде предмет на строг годишен контрол, който ще започне през пролетта на 2016 г. и трябва да приключи до края на 2019 г. Бъдещите мерки ще бъдат определени в контекста на извлечените поуки и натрупания опит.